

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 32 0 Rs 150751 18 Rev
Sarajevo, 8.1.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amre Hadžimustafić, kao predsjednice vijeća, Fatime Mrdović i Emine Hulusija, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice A.A. iz T. ..., koju zastupa punomoćnica M.P.B., advokat iz T., protiv tuženog R.i. d.d. T., ..., koga zastupa punomoćnik M.P., advokat iz T., radi radnog spora, v.s. 5.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli, broj: 32 0 P 150751 15 Rsž od 24.2.2017. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 8.1.2019. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Tuzli, broj: 32 0 Rs 150751 12 Rs od 12.6.2013. godine odlučeno je sljedeće:

„Obavezuje se tuženi da tužiteljici, na ime razlike manje isplaćenog regresa za ... godinu, isplati iznos od 491,97 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude, pa do isplate, u roku od 15 dana.

Obavezuje se tuženi da tužiteljici, na ime razlike manje isplaćenog toplog obroka za period od ... godine do ... godine, isplati iznos od 32,13 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude, pa do isplate, u roku od 15 dana.

Preostali dio zahtjeva za naknadu regresa za ... godinu preko dosuđenog iznosa, zahtjev za isplatu regresa za ... i ... godinu, kao i preostali dio zahtjeva za naknadu toplog obroka preko dosuđenog iznosa, se odbija.

Odbija se tužbeni zahtjev tužiteljice koji glasi:

„Obavezuje se tuženi da tužiteljici, na ime razlike manje isplaćenih plaća za period od ... godine do ... godine, isplati iznos od 9.777,59 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na svaki dospjeli mjesečni iznos počev od 20-og u mjesecu za protekli mjesec, pa do konačne isplate, u roku od 15 dana.

Nalaže se tuženom da kod Zavoda, na ime tužiteljice izvrši uplatu manje uplaćenih doprinosa za PIO/MIO, za period od ... godine do ... godine, u ukupnom iznosu od 3.255,94 KM, u roku od 15 dana.

Obavezuje se tuženi da tužiteljici, na ime razlike manje isplaćene nagrade povodom Dana ... isplati ukupan iznos od 538,61 KM, od čega za ... godinu iznos od 153,91 KM, za ... godinu iznos od 189,85 KM, i za ... godinu iznos od 195,65 KM, sa zakonskim zateznim kamatama na prednje iznose počev od dana donošenja presude, pa do konačne isplate, sve u roku od 15 dana.

Obavezuje se tuženi da tužiteljici, na ime naknade nematerijalne štete zbog mobinga na poslu, koji je doveo do pojave depresivnih simptoma karakterisanih depresivnim raspoloženjem usljed hroničnog stresa na poslu, isplati ukupan iznos od 4.777,00 KM, od čega na ime straha srednjeg stepena iznos od 1.120,00 KM, i na ime straha slabijeg stepena iznos od 3.650,00 KM, zajedno sa zakonskim zateznim kamatama na prednje iznose počev od dana donošenja presude, pa do konačne isplate, sve u roku od 15 dana¹. Obavezuje se tužiteljica da tuženom, na ime troškova parničnog postupka isplati iznos od 1.890,57 KM, u roku od 15 dana.

Preostali dio zahtjeva stranaka za naknadu troškova parničnog postupka se odbija.

Prima se na znanje povlačenje tužbe, u dijelu koji glasi:

„Utvrdjuje se da je nezakonit ugovor o radu broj ... od ... godine koji je potpisan ... godine.

Poništava se ugovor o radu broj ... od godine koji je potpisan ... godine kao nezakonit.

Utvrdjuje se da je nezakonit ugovor o radu broj ... od ... godine potpisan ... godine

Poništava se ugovor o radu broj ... od ... godine potpisan ... godine kao nezakonit.

Nalaže se tuženom da u roku od 15 dana od dana donošenja presude, sa tužiteljicom zaključi novi ugovor o radu saglasno rješenjima o invalidnosti tužiteljice, Zakonom o radu F BiH, Zakonom o PIO/MIO F BiH, Kolektivnom ugovoru o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti rudarstva u F BiH, Pravilnikom o radu R.i. d.d. T. (broj ... od ... godine, te odlukama o koeficijentima za obračun plaća i o kriterijima za obračun plaća), za radno mjesto odgovorni projektant, uz obavezu tretiranja tužiteljice invalidom rada firme R.i. d.d. T., a ne invalidom rada organizacione jedinice, sve pod prijetnjom prinudnog izvršenja¹.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Tuzli, broj: 32 0 Rs 150751 15 Rsž od 24.2.2017. godine žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremeno podnesenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da ovaj sud usvoji reviziju i pobijanu presudu u odbijajućem dijelu preinači tako da usvoji tužbeni zahtjev u cijelosti, ili da istu u tom dijelu ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tuženi je u odgovoru na reviziju predložio da se revizija odbaci kao nedopuštena.

Revizija je dopuštena.

Tužba u ovoj pravnoj stvari je podnesena sudu dana 18.12.2012. godine, a prvostepena presuda donesena dana 12.6.2015. godine, prije stupanja na pravnu snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku¹, u kojem je u članu 106. stav 2.

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 98/15

propisano da će se postupci u predmetima u kojima do dana stupanja na snagu tog zakona bude donesena prvostepena odluka, provesti prema ranije važećim odredbama tog zakona. Kako je ranije važećom odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku² (u daljem tekstu: ZPP) bilo propisano da revizija nije dopuštena ako vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude donesene u drugom stepenu ne prelazi 10.000,00 KM, te kako vrijednost pobijanog djela drugostepene presude u ovom slučaju iznosi 19.586,87 KM, ispunjen je zakonom propisani uslov za dopuštenost revizije.

Nakon što je ispitaio pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. ZPP, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice za isplatu potraživanja iz radnog odnosa: razlike manje isplaćenih plaća, za period od ... godine do ... godine, u ukupnom iznosu od 9.777,59 KM; razlike manje uplaćenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, za isti period, u ukupnom iznosu od 3.255,94 KM; razlike regresa za ..., ... i ... godinu, u ukupnom iznosu od 972,28 KM; razlike toplog obroka za period od godine do ... godine, u iznosu od 251,22 KM; novčane nagrade za Dan ... za ..., ... i ... godinu, u ukupnom iznosu od 538,61, KM, te naknade nematerijalne štete pretrpljene usljed mobinga na radnom mjestu, u iznosu od 4.777,00 KM, zajedno sa zateznim kamatama i troškovima postupka.

Iz činjeničnog stanja koje su utvrdili nižestepeni sudovi proizlazi da je tužiteljica u spornom periodu bila zaposlenica tuženog, na osnovu zaključenih ugovora o radu od ... godine i ... godine, te da je radila na radnom mjestu samostalni istraživač, a zatim odgovorni istraživač/projektant. Ugovorima o radu je tužiteljici utvrđen koeficijent složenosti poslova od 3,00 uz uvećanje od 5% za zvanje magistra, odnosno 3,70 za radno mjesto odgovornog projektanta, koje je tužiteljica obavljala prije pretrpljene povrede na radu (nakon godine). Dalje je utvrđeno da je tužiteljica dana godine, na povratku sa posla doživjela saobraćajnu nesreću, u kojoj je zadobila teške tjelesne povrede zbog kojih joj je priznat status invalida II kategorije, sa fizičkom onesposobljenošću od 40%. Pored toga je utvrđeno da je tužiteljica u periodu od ... do ... godine bila odsutna sa posla, jer je obavljala funkciju poslanika u Skupštini ..., te da se na posao vratila dana ... godine.

Budući da je tužiteljica predmetnom tužbom zahtijevala isplatu novčanih potraživanja iz radnog odnosa na osnovu odredaba Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju Federacije BiH (u daljem tekstu: OKU)³, u postupku je provedeno vještačenje po vještaku finansijske struke, koji je utvrđivao plaću koju je tužiteljica ostvarivala u godini prije godine u kojoj joj je utvrđena invalidnost, kao i iznos plaće koji je tužiteljici u spornom periodu trebao biti isplaćen primjenom koeficijenta 3,70 i osnovice iz OKU, te koliko bi joj pripadalo na ime regresa, toplog obroka, i nagrade povodom Dana ... Vještak je obračunavao navedena novčana potraživanja i primjenom odredaba Kolektivnog

² „Službene novine F BiH“ br. 53/03, 73/05,19/06

³ „Službene novine F BiH“, broj 54/05

ugovora za oblast rudarstva za teritoriju F BiH (dalje: GKU)⁴, a u dopunskom vještačenju, na prijedlog tuženog, i određaba Pravilnika o radu i Odluke direktora o isplati plaća za ... godinu, na okolnost da je tužiteljici plaća u spornom periodu isplaćivana u skladu sa internim propisima tuženog.

Vežano za zahtjev tužiteljice za naknadu nematerijalne štete zbog mobinga na radnom mjestu, provedeno je vještačenje po vještaku medicinske struke – neuropsihijatru, na okolnost duševnih patnji tužiteljice uzrokovanih stresom na poslu. Međutim, nižestepeni sudovi su ocijenili da se razlozi za duševnu patnju koje je tužiteljica tokom postupka navodila ne mogu smatrati mobingom, kao oblikom diskriminacije na radnom mjestu, u smislu odredbe člana 4. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije⁵.

Naime, prvostepeni sud je, prema pravilnoj ocjeni drugostepenog suda, ocijenio sve dokaze koji su izvedeni na okolnost ponavljanog nefizičkog uznemiravanja tužiteljice na radnom mjestu, i to iskaz tužiteljice kao parnične stranke, iskaze saslušanih svjedoka, te nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke - neuropsihijatra, i pojedinačno i u međusobnoj vezi. Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja sud je zaključio da sporne radnje zaposlenika tuženog i uprave tuženog u vezi sa osiguranjem uslova rada tužiteljici nisu bile vršene s ciljem degradacije profesionalnog statusa tužiteljice, odnosno da su psihičke smetnje zbog kojih se tužiteljica liječi, rezultat njenog zdravstvenog stanja, i ne mogu se vezati za dešavanja na poslu.

Tačno je što tužiteljica navodi u reviziji, da drugostepeni sud, postupajući u žalbenom postupku, nije dao posebno obrazloženje u vezi sa ocjenama i zaključcima prvostepenog suda u odnosu na naprijed navedeno, ali budući da se taj sud, u cilju izbjegavanja ponavljanja navoda, u cijelosti pozvao na obrazloženje dato u prvostepenoj presudi, kao prihvatljivo, proizlazi da je drugostepeni sud, prihvatajući činjenična utvrđenja prvostepenog suda kao pravilna, donio potpuno iste pravne zaključke. Shodno tome, odluka drugostepenog suda se ne može smatrati neobrazloženom, pa revizioni prigovor povrede određaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi s članom 231. ZPP, nije osnovan.

U vezi sa iznesenim pravnim zaključcima prvostepenog suda, prihvaćenim od strane drugostepenog suda, ovaj sud primjećuje da se ne radi o proizvoljno i paušalno iznesenim ocjenama, nego ocjenama koje su donesene na osnovu potpuno utvrđenog činjeničnog stanja u postupku u kojem je svaka od stranaka imala mogućnost da dokazuje svoje tvrdnje. Naime, tuženi je u ovom postupku dokazivao da okolnosti i uslovi u kojima je tužiteljica nakon povratka na posao radila nisu bile usmjereni na ponižavanje, niti bilo kakav drugi oblik nefizičkog uznemiravanja tužiteljice na radnom mjestu, nego je tuženi, u skladu sa trenutnim mogućnostima u pogledu kancelarijskog prostora i kancelarijskog namještaja, kao i zdravstvenog stanja tužiteljice, osigurao tužiteljici uslove za obavljanje posla, te joj je pokušavao riješiti i pitanje radnog statusa u okolnostima kada njeno ranije radno mjesto nije bilo predviđeno sistematizacijom. Budući da u radnjama zaposlenika tuženog nije utvrđena nikakva namjera da se tužiteljica kao zaposlenik degradira, a posebno ne u mjeri koja bi se u smislu određaba

⁴ „Službene novine F BiH“, broj 53/07

⁵ „Službeni glasnik BiH“ br. 59/09 i 16/09

Zakona o zabrani diskriminacije smatrala mobingom, kao oblikom diskriminacije, odnosno nejednakog postupanja, te kako je utvrđeno da se uzrok štete koju tužiteljica trpi u vidu psihičkih smetnji ne nalazi u postupanju tuženog, nego u njenom zdravstvenom stanju, proizlazi da je drugostepeni sud pravilno primijenio materijalno pravo na utvrđeno činjenično stanje kada je potvrdio presudu prvostepenog suda kojom je tužbeni zahtjev za naknadu štete zbog diskriminacije odbijen kao neosnovan.

Suprotno navodima revizije, drugostepeni sud je pravilno primijenio materijalno pravo i prilikom donošenja odluke o zahtjevu za isplatu novčanih potraživanja iz radnog odnosa, dajući razloge koji su utemeljeni na utvrđenom činjeničnom stanju u stanju u vezi sa mogućnošću primjene odredaba OKU u konkretnom slučaju.

Naime, prvostepeni sud je utvrdio da, izuzev u dosuđujućem dijelu prvostepene presude, u postupku nije utvrđeno da postoji razlika potraživanja na osnovu primjene OKU, nego da su plaće koje su tužiteljici isplaćene u skladu sa pravilnikom i odlukom direktora tužene, veće od utvrđenih osnovica iz OKU, pa kako se zahtjev tužiteljice odnosio na isplatu iznosa obračunatog po odredbama tog kolektivnog ugovora, prvostepeni sud je, odlučujući u granicama postavljenog zahtjeva, usvojio isti samo u dijelu u kojem je primjenom tog radnopravnog propisa utvrđeno postojanje razlike u korist tužiteljice.

Neosnovano se u reviziji navodi da odluka drugostepenog suda kojom je potvrđena presuda prvostepenog suda, zbog ocjene da tužiteljica u ovom postupku nije dokazala da joj je u spornom periodu plaća isplaćivana u manjem iznosu od iznosa garantovanog odredbama OKU, nema valjano pravno obrazloženje. Naime, drugostepeni sud je pravilno u obrazloženju svoje odluke naveo da OKU ne sadrži sve parametre za utvrđivanje osnovne plaće zaposlenika, jer ne propisuje koeficijent složenosti poslova, koji se utvrđuje granskim kolektivnim ugovorom, pa kako u konkretnom slučaju nema uslova za primjenu Kolektivnog ugovora za oblast rudarstva za teritoriju F BiH, iz razloga što tuženi nije privredno društvo sa državnim, odnosno većinskim državnim kapitalom, to nema ni uslova za primjenu koeficijenta propisanog tim ugovorom. Uz to, prema stavu drugostepenog suda, koji je saglasan sa stavom Vrhovnog suda Federacije BiH, izraženim u dosadašnjoj sudskoj praksi u vezi sa primjenom kolektivnih ugovora, zahtjev tužitelja kojim se traži obračun plate množenjem osnovice iz OKU sa koeficijentom iz ugovora o radu nije osnovan, jer se plaća odnosno njena visina ne mogu utvrđivati obračunom izvršenim na osnovu kombinacije parametara iz različitih radnopravnih propisa. Zbog toga je drugostepeni sud pravilno ocijenio da u ovom slučaju tužiteljica nije dokazala da joj pripada pravo na isplatu zahtijevanog iznosa na osnovu odredaba OKU, odnosno da je pobijanom odlukom povrijeđeno načelo povoljnosti iz člana 3. stav 3. OKU.

Imajući u vidu navedeno, ovaj sud je utvrdio da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija izjavljena, pa budući da u postupku pred nižestepenim sudovima nisu učinjene ni povrede odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, reviziju je na osnovu odredba člana 248. ZPP valjalo odbiti kao neosnovanu.

Predsjednica vijeća
Amra Hadžimustafić, s.r.